

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури
Кафедра основ архітектурного проектування,
конструювання та графіки

03-07-73М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до організації самостійної роботи з навчальної дисципліни
«Рисунок, живопис, скульптура»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Архітектура та містобудування» спеціальності 191
«Архітектура та містобудування» денної форми навчання
Частина 3.

**Рисунок. Лінійно-конструктивні рисунки об'ємних
форм та тіл обертання в різних положеннях і ракурсах.
Техніка виконання рисунку «штрих»**

Рекомендовано
науково-методичною радою з
якості ННБА
Протокол № Звід 03.11.2020 р.

Рівне – 2020

Методичні вказівки до організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Архітектура та містобудування» спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної форми навчання. Частина 1. Рисунок. Лінійно-конструктивні рисунки об'ємних форм та тіл обертання в різних положеннях і ракурсах. Техніка виконання рисунку «штрих» / Гуменюк І. С., Подолець П. М., Руднев С. М., Жилка І. С. – Рівне : НУВГП, 2020.– 12 с.

Укладачі: Гуменюк І. С., ст. викл. кафебри основ архітектурного проектування, конструювання та графіки; Подолець П. М., доцент кафебри основ архітектурного проектування, конструювання та графіки; Руднев С. М., ст. викладач кафебри основ архітектурного проектування, конструювання та графіки; Жилка І. С., ст. викладач кафебри основ архітектурного проектування, конструювання та графіки.

Відповідальний за випуск – Ромашко В. М., д.т.н., проф., зав. кафебри основ архітектурного проектування, конструювання та графіки

Керівник групи забезпечення спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» д.арх., проф. Михайлишин О. Л.

© Гуменюк І. С., Подолець П. М.,
Руднев С. М., Жилка І. С., 2020
© НУВГП, 2020

Зміст

1.	Передмова	4
2.	Мета самостійної роботи	4
3.	Організація самостійної роботи	5
4.	Самостійна робота № 1	6
5.	Практичне завдання № 1	7
6.	Практичне завдання № 2	8
7.	Завдання самостійної роботи	8
	Література	8
	Графічні додатки	9

1. ПЕРЕДМОВА

Одне із основних завдань навчального процесу у вищій школі – навчити студентів самостійно працювати та поповнювати свої завдання. Основне завдання вищої освіти полягає у формуванні творчої особи фахівця, здібного до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності, тому виникає потреба посилення ролі самостійної роботи студентів, яка надасть можливість сформувати у студента здібності до саморозвитку, творчого застосування отриманих знань, способах адаптації до професійної діяльності на сучасному етапі. Вирішення цих завдань неможливе лише шляхом передачі знань у готовому вигляді від викладача до студента. Головна мета самостійної роботи – розширити і поглибити знання, уміння, отримані під час лекцій, семінарів, попередити їх забування, розвивати індивідуальну схильність, обдарованість та здібності студента.

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін і регламентується Положенням про організацію навчального процесу НУВГП. Зокрема, в останньому зазначається, що зміст самостійної роботи студента над конкретною навчальною дисципліною визначається навчальною та робочою програмами навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студентів – це спланована пізнавальна, організаційно і методично направлена діяльність, яка здійснюється без прямої допомоги викладача, спрямована на досягнення відповідного результату.

2. Мета самостійної роботи студентів.

Розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;

Завдання для самостійної роботи студентів:

- навчити студентів самостійно працювати з натурою;
- творчо сприймати навчальний матеріал і осмислити його
- сформувати навички щоденної самостійної роботи з метою одержання узагальнених знань, умінь і навичок.

3. Організація самостійної роботи студентів

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура» визначається робочою програмою вивчення дисципліни

На самостійну роботу може виноситися:

- частина теоретичного матеріалу, менш складного за змістом;
- окремі практичні роботи, що не потребують безпосереднього керівництва викладача.

Самостійна робота студентів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни («Рисунок, живопис, скульптура»)

Система навчально-методичних засобів для забезпечення самостійної роботи студентів.

Під час самостійного опрацювання навчального матеріалу велике значення для студента має навчально-методичний пакет, зміст якого передбачає:

- навчальну програму з дисципліни з чітким визначенням змісту й обсягу аудиторної і позааудиторної роботи;
- основні поради студентам щодо вивчення конкретної дисципліни з вимогами до оцінки знань із даної дисципліни;
- методичні рекомендації щодо вивчення окремих тем чи набуття практичних навичок;
- перелік тем практичних робіт;
- перелік літератури.

З метою допомоги студентам у самостійному оволодінні знаннями навчальної дисципліни викладачу рекомендується підготувати методичні рекомендації основними складовими яких є: тема; план; література; перелік знань та вмінь, які повинні набуті студенти після опрацювання теми; конкретні завдання студенту з кожного внесеного питання з методичними порадами їх виконання; види завдань для самостійної роботи; виконання практичних занять; підбір власної бібліотеки з основних напрямів фахової діяльності.

Основними правилами самостійної роботи студентів можуть бути такі:

- у самостійну роботу слід входити послідовно;

- вироблення власного режиму життя, навчальної діяльності з першого дня навчання;
- послідовність в вирішенні будь-яких справ, зокрема навчальних проблем;
- устанавлення власного інтересу до знань як основи майбутньої професії.
- пошук персонального інтересу в навчанні.

З часом навички наук практичної роботи переходять у звички і стають природною потребою особистості.

Викладач не обмежується у виборі інших завдань для самостійної роботи за умови відповідності змісту завдання до робочої навчальної програми дисципліни. Успішне виконання самостійної роботи можливе за умов наявності у студентів певних навичок: уміння працювати з літературою, проводити аналіз навчального матеріалу.

Самостійні завдання можуть виконувати на аркуші паперу А4, А3, А2.

Кращі роботи як зразки залишаються в архівах кафедри експонуватися на виставці студентських робіт тощо.

4. Самостійна робота № 1

Тема: Засоби виконання художньо-графічних робіт

Мета: Ознайомитися з засобами виконання графічних робіт навчитися створювати олівцями тонової розтяжки на папері.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Штрих.
2. Тонова розтяжка

Створення тонової плями графічним олівцем потребує від студентів певного досвіду. Штрих (лінія) – одне з двох виразних засобів рисунка. Безліч штрихів, покладених один біля одного, утворюють тонову пляму. Щільність штрихів впливає на глибину тону. Тон наноситься олівцем по формі предмета. Причому штрих – це не мета, а лише засіб. Метою ж постає створення об'єму предмета і при правильному моделюванні форми предмета натюрморту штрих в очі не впадає.

Наносьте штрих, як вам зручно, зазвичай він наноситься справа наліво, і зверху вниз під кутом приблизно в сорок п'ять градусів (для людини яка рисує правою рукою). Якщо одночасно наносити тон по тіншовій і світловій частинами предмета, дотримуючись при цьому законів повітряної перспективи, то вийде тіньова частина, що складається з світлотіні, рефлексу і контурної лінії. З увагою студент має ставитися до падаючих тіней. Кордон світла і тіні в них жорстка (при одному джерелі освітлення), і існує область світлотіні, чому тінь усередині здається прозорою.

5. Практичне завдання 1

Створення тонової розтяжки на папері (формат А4).

Перш ніж перейти до побудови тіл обертання необхідно звернути увагу на одну обставину. У зображенні тіл обертання одним з найбільш складних елементів є рисування кіл в перспективі.

Чим вища лінія горизонту, тим більше розширюється кільце (коло окружність) і навпаки, у міру наближення до горизонту кільце звужується, перетворюючись поступово в форму у вигляді прямої лінії, коли лінія горизонту (рівень очей) виявляється на одному рівні з кільцем.

При низькому розташуванні лінії горизонту зміна форм кілець відбувається точно таким же чином, як і в першому випадку.

На особливу увагу заслуговує положення кільця на рівні очей спостерігача, коло воно являє собою пряму лінію. У цьому випадку не лише кільце, але і будь-яка горизонтальна площина буде видна як пряма лінія, причому не лише при горизонтальному, але і вертикальному і похилому її положенні. Окружність – це замкнута геометрична лінія, всі точки якої віддалені від центра на рівні відстані. Еліпс – це замкнута крива лінія, яка будується на двох взаємно перпендикулярних осях: великий – горизонтальної і малої – вертикальної, що поділяють один одного навпіл в точці перетину. У рисунку під еліпсом слід розуміти перспективне зображення кола, де немає кутів а є

плавний перехід від ближньої частини до далекої. При низькому розташуванні лінії горизонту зміна форм кілець відбувається точно таким чином, як і в першому випадку.

Для цільної перспективної побудови еліпса необхідно побачити способи і прийоми зображення квадрата з окружністю на площині, використовуючи для цього перспективне положення квадрата і його діагоналі, на яких значаться додаткові точки. В побудові еліпса є початковий етап роботи над побудовою циліндра і інших тіл обертання у вертикальному положенні.

6. Практичне завдання 2

Виконання лінійно-конструктивної побудови тіл обертання.

7. Завдання для самостійної роботи

1. Техніка виконання рисунка «штрих» – тональна градація.
2. Лінійно-конструктивні рисунки об'ємних форм, тіл обертання в різних положеннях та ракурсах.

Література Основна

1. Нолинг Э. Объемный рисунок и перспектива / Пер. М. Авдониной. М. : Из-во Эксмо, 2004. 160 с., ил.
2. Сенин В., Коваль О. Школа рисунка карандашом. Натюрморт, пейзаж, портрет. Харьков, Белгород, 2007. 108 с.
3. Тихонов С. В. Рисунок : учебное пособие для вузов / С. В. Тихонов, В. Г. Демьянов, В. Б. Подрезков. Москва : Стройиздат, 1983. 296 с., ил.
4. Ростовцев Н. Н. Академический рисунок. М. : Книга по Требованию, 2012. 242 с.

Допоміжна

5. Нолинг Э. Объемный рисунок и перспектива / Пер. М. Авдониной. М. : Из-во Эксмо, 2004. 160 с., ил.

6. Сенін В., Коваль О. Школа рисунка карандашом. Натюрморт, пейзаж, портрет. Харків, Белгород, 2007. 108 с.
7. Тихонов С. В. Рисунок : учебное пособие для вузов / С. В. Тихонов, В. Г. Демьянов, В. Б. Подрезков. Москва : Стройиздат, 1983. 296 с., ил.
8. Ростовцев Н. Н. Академический рисунок. М. : Книга по Требованию, 2012. 242 с.

Рис. 8.1. Графічна побудова та тональне рішення вази.

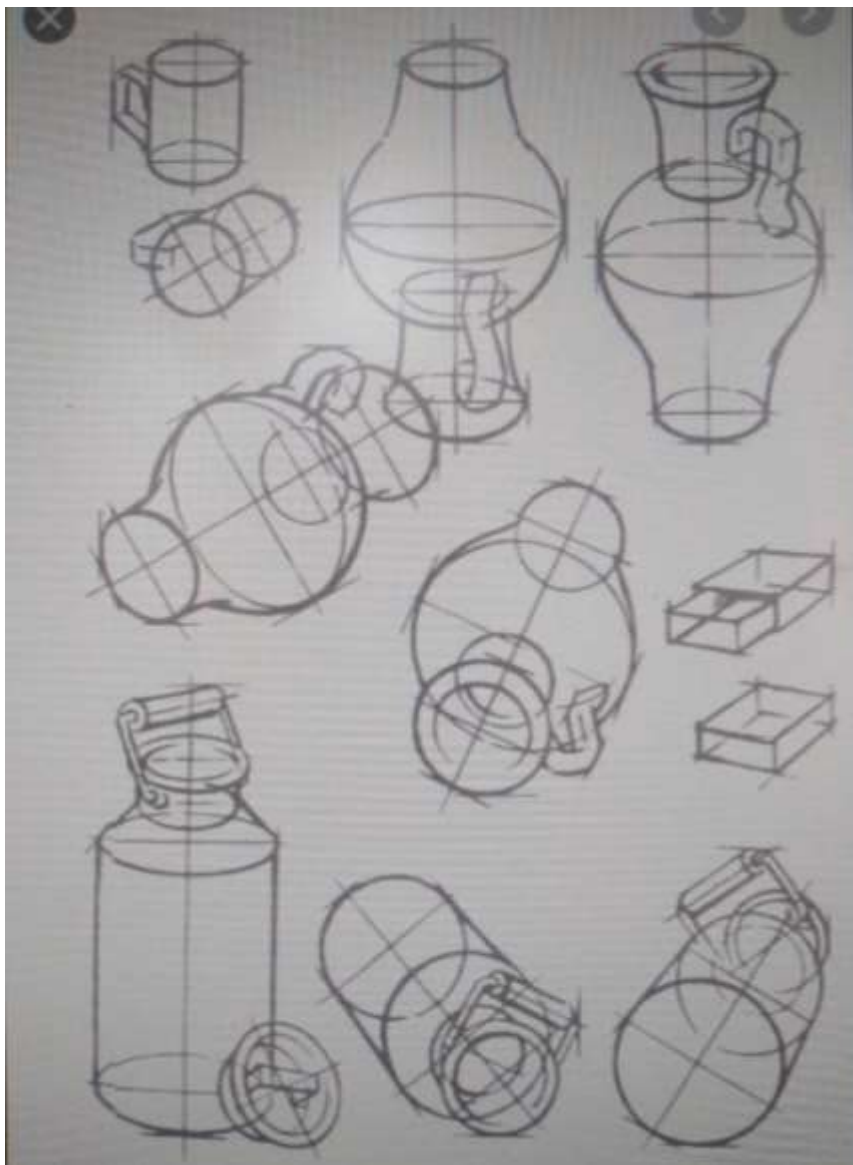

Рис. 8.2. Графічна побудова об'ємних тіл.

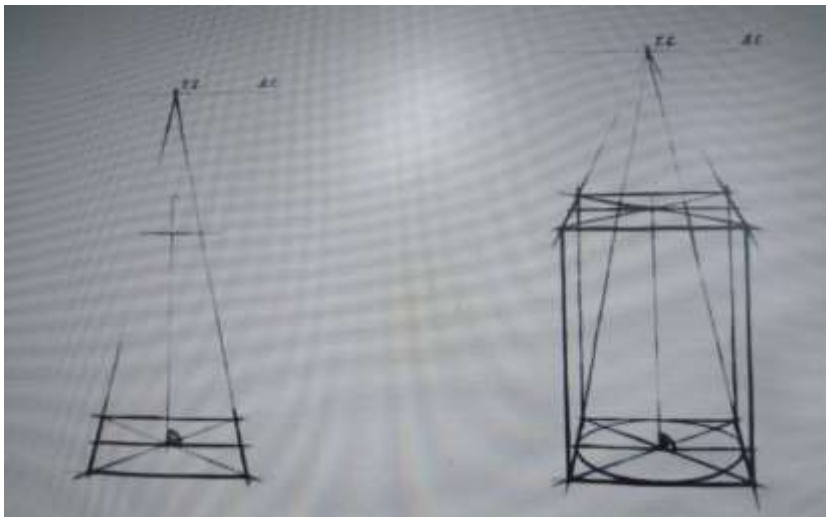

Рис. 8.3. Лінійна побудова об'ємних тіл.